Europos Parlamentas
2014-2019

Plenarinio posėdžio dokumentas

B8-0321/2016

2.3.2016

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

dėl padėties Eritrėjoje
(2016/2568(RSP))

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi, Rolandas Paksas
EFDD frakcijos vardu

B8-0321/2016

Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Eritrėjoje
(2016/2568(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į galutinę Eritrėjos stebėsenos grupės ataskaitą ir joje pateiktas išvadas,

– atsižvelgdamas į atitinkamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas, įskaitant rezoliucijas 751 (1992), 1907 (2009), 2182 (2014) ir 2244 (2015),

– atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimą 2010/127/BUSP ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 667/2010, vėliau pakeistus 2010 m. Tarybos sprendimu 2010/414/BUSP,

– atsižvelgdamas į papildomas ES ribojančias priemones Eritrėjai, kurios nustatytos Tarybos sprendime 2012/632/BUSP ir Tarybos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 942/2012,

– atsižvelgdamas į 2014 m. birželio 27 d. JT Žmogaus teisių tarybos rezoliucija 26/24 sudarytą Žmogaus teisių Eritrėjoje tyrimo komisiją,

– atsižvelgdamas į Vaiko teisių konvenciją ir jos papildomus protokolus,

– atsižvelgdamas į Konvenciją dėl visų rūšių moterų diskriminacijos panaikinimo,

– atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą,

– atsižvelgdamas į ES ir Somalio pusiasalio migracijos maršruto iniciatyvą, kuri taip pat vadinama Chartumo procesu,

– atsižvelgdamas į Skubiosios pagalbos patikos fondą stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtos migracijos ir asmenų persikėlimo Afrikoje priežastims šalinti,

– atsižvelgdamas į Tarybos išvadas dėl 2015–2020 m. Somalio pusiasaliui skirto ES regioninio veiksmų plano,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi Eritrėja yra viena skurdžiausių ir uždariausių Afrikos valstybių, kurioje veikia vienpartinė sistema, o vienintelė teisėta politinė partija yra Tautos frontas už demokratiją ir teisingumą (angl. PFDJ); kadangi prezidentas šalį valdo nuo pat šalies

nepriklausomybės, t. y. nuo 1993 m.; kadangi Konstitucija niekada nebuvo įgyvendinta, o šalyje niekada nebuvo surengti nacionaliniai rinkimai; kadangi Nacionalinė asamblėja į posėdžius nebesirenka nuo 2002 m., o įstatymai priimami vyriausybės dekretų forma;

B. kadangi Eritrėja, kurioje gyvena šeši milijonai žmonių, yra viena sparčiausiai tuštėjančių pasaulio šalių, kurios pabėgėlių skaičius siekia beveik pusę milijono; kadangi kiekvieną mėnesį iš šalies išvyksta 5 000 Eritrėjos piliečių, kurie dažniausiai bėga į kaimyninę Etiopiją ir Sudaną, tačiau pasiryžta ir pavojingoms kelionėms į ES; kadangi Eritrėjos piliečiai yra trečia didžiausia į ES bandančių atvykti pabėgėlių grupė;

C. kadangi dažniausiai nurodoma išvykimo iš šalies priežastis yra susijusi su dalyvavimu karo tarnybos programoje; kadangi įstatyme nustatyta 18 mėnesių karo arba civilinės tarnybos trukmė 2002 m. buvo pailginta ir praktiškai tapo neterminuota; kadangi JT Žmogaus teisių Eritrėjoje tyrimo komisija nustatė, kad karo tarnyba dažnai yra susijusi su „savavališku sulaikymu, kankinimais, seksualiniais kankinimais, priverstiniu darbu, atostogų nesuteikimu ir <...> absurdišku atlygiu“, ir įvardijama kaip „tarnyba, kurioje į vergovę panaši praktika yra įprastas reiškinys“; kadangi į karo tarnybą imami 16 metų ir vyresni berniukai ir mergaitės, ir kadangi karo tarnyboje dažnai naudojamas priverstinis darbas;

D. kadangi ėmimas į karto tarnybą gali trukti dešimtmečius ir pranešta apie atvejus, kai vienu metu į karo tarnybą paimti keli šeimos nariai, kurie yra geografiškai atskiriami; kadangi be leidimo iš tarnybos pasišalinusiems asmenims gresia laisvės atėmimo bausmė, kuri, jų neradus, skiriama šeimos nariams; kadangi bazinis mėnesinis atlygis už karo tarnybą siekia 43–48 JAV dolerius neatskaičius mokesčių, o šios sumos nepakanka pagrindiniams poreikiams patenkinti; kadangi Eritrėjoje nėra galimybės atsisakyti karo tarnybos dėl vidinių įsitikinimų;

E. kadangi Eritrėjoje toliau vyriausybės pavedimu vykdomi sisteminiai, visuotinai paplitę ir šiurkštūs žmogaus teisių pažeidimai, be to, siekdama kontroliuoti, nutildyti ir izoliuoti pavienius asmenis šalyje ir atimti jiems pagrindines laisves, vyriausybė sukūrė ir palaiko represinę sistemą; kadangi pavieniai asmenys nuolat savavališkai areštuojami ir kalinami, kankinami, dingsta be žinios arba jiems įvykdomos neteisminės mirties bausmės;

F. kadangi dėl išplitusios kontrolės sistemos ir skaudžių pasekmių, susijusių su nuo normų nukrypstančiu elgesiu, sukurta vidinės cenzūros aplinka, kurioje žmonės negali laisvai kalbėti, praktikuoti religijos arba įgyvendinti savo teisės susirinkti ir burtis į asociacijas; kadangi organizacijos „Žurnalistai be sienų“ duomenimis Eritrėja 2015 m. spaudos laisvės požiūriu užėmė paskutinę vietą pasaulyje;

G. kadangi Eritrėjos valdžios institucijos slapta ir nepateikusios kaltinimo arba be teismo kalina tūkstančius sąžinės ir politinių kalinių; kadangi kalinimo sąlygos yra ypač žiaurios, nes sulaikytieji dažnai laikomi požeminiuose rūsiuose arba laivų konteineriuose, o dėl maisto, vandens ir medicininės priežiūros trūkumo gali sutrikti sulaikytųjų sveikata arba jie gali mirti;

H. kadangi Eritrėjos vyriausybė laikosi prieštaringos pozicijos dėl emigrantų srauto, iš dalies todėl, kad diasporos nariai jai moka pajamų mokestį, be to, pranešama, kad emigrantams arba jų šeimos nariams grasinama atsisakyti teikti konsulines paslaugas;

kadangi 2011 m. JT Saugumo Taryba paragino Eritrėją liautis lupikavus, grasinti smurtu, sukčiauti ir taikyti kitas neteisėtas šio mokesčio rinkimo priemones, dėl kurių į valstybės biudžetą 2010–2013 m. buvo surinkta 73 mln. JAV dolerių;

I. kadangi ES valstybės narės vis dažniau atsisako suteikti prieglobstį Eritrėjos piliečiams nurodydamos, kad jie yra ekonominiai migrantai; kadangi kiekvienam grąžintam prieglobsčio prašytojui kyla bendra sulaikymo, kankinimo arba kitokio netinkamo elgesio rizika;

J. kadangi vyriausybei dirba platus valstybės priverstinai įdarbintų informatorių tinklas, padedantis kontroliuoti gyventojus, ir kadangi išdavikišku elgesiu įtariami piliečiai yra savavališkai sulaikomi, priverstinai pradanginami, jiems įvykdoma neteisminė mirties bausmė ir jie yra kankinami; kadangi vidaus judėjimui ir žodžio laisvei taikomi nesąžiningi apribojimai ir kadangi vidaus žiniasklaidą kontroliuoja valstybė;

K. kadangi dėl finansinio skaidrumo stokos šalyje toliau kuriama šešėlinė ekonomika, kurią kontroliuoja PFDJ ir kurioje sandoriai sudaromi tvirta valiuta pasitelkiant neaiškų ir neskaidrų valstybei priklausantį ir aukštesnio rango vyriausybės pareigūnų valdomą verslo subjektų tinklą; kadangi tai kelia ypač didelį nerimą tuo metu, kai tarptautinės organizacijos prašo suteikti piniginę pagalbą vyriausybei;

L. kadangi ši skaidrumo stoka taip pat sukelia rimtas neigiamas pasekmes iš kasybos gaunamoms pajamoms; kadangi yra tariamo priverstinio darbo ir nežmoniško elgesio atvejų, ir kadangi tarptautinių bendrovių mokėjimai už vyriausybės rangovų atliktą darbą panaudojami ne darbuotojų atlyginimams sumokėti, o skiriami Eritrėjos kariuomenei ir vyriausybei;

M. kadangi JT specialioji pranešėja apie žmogaus teisių padėtį Eritrėjoje Kanados bendrovę „Nevsum“, kuriai priklauso 60 proc. Biša vario ir aukso kasyklų akcijų (o likusios 40 proc. priklauso vyriausybei), apkaltino priverstinio darbo statant kasyklos konstrukcijas toleravimu, be to, šis kaltinimas taip pat buvo pateiktas Kanados teisme iškeltoje byloje; kadangi „Nevsum“ paneigė kaltinimus ir atmetė JT išvadas;

N. kadangi visi ekonomikos sektoriai yra pagrįsti priverstiniu darbu ir kadangi tikėtina, jog dauguma Eritrėjos piliečių kažkuriuo savo gyvenimo etapu turės dirbti priverstinį darbą;

O. kadangi 2014 m. birželio 27 d. JT Žmogaus teisių taryba (ŽTT) sudarė Žmogaus teisių Eritrėjoje tyrimo komisiją, kad ji ištirtų visus tariamus žmogaus teisių pažeidimus Eritrėjoje; kadangi Tyrimo komisija savo pirmąją ataskaitą pateikė 2015 m. birželio 23 d. ir kadangi ŽTT pratęsė Tyrimo komisijos įgaliojimus vieniems metams iki 2016 m. birželio mėn. ir išplėtė jos įgaliojimus sisteminių, visuotinai paplitusių ir šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų srityje, kad būtų užtikrinta visiška atskaitomybė, įskaitant atvejus, kai šie pažeidimai gali būti prilyginami nusikaltimams žmoniškumui; kadangi 2016 m. birželio mėn. Tyrimo komisija ŽTT pateiks rašytinę ataskaitą, įskaitant išvadas ir rekomendacijas;

P. kadangi Somalio ir Eritrėjos stebėsenos grupei, nepaisant jos nuolatinių prašymų, įgaliojimų laikotarpiu niekada nebuvo leista apsilankyti Eritrėjoje, o vyriausybė su ja iki galo nebendradarbiavo, kaip to buvo reikalaujama pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2182 (2014); kadangi JT specialioji pranešėja apie žmogaus teisių padėtį

Eritrėjoje, Afrikos žmogaus ir piliečių teisių komisija ir nepriklausomos žmogaus teisių organizacijos daug kartų nebuvo įleistos į Eritrėją;

Q. kadangi 2009 m. JT Saugumo Taryba nustatė Eritrėjai sankcijas už jos tariamą paramą Somalio karinei islamistų grupuotei „Al-Shabaab“; kadangi JT priemonės apėmė ginklų embargą ir kelionės draudimus, taip pat konkrečių asmenų turto įšaldymą; kadangi priimdama rezoliuciją 2244 (2015), JT Saugumo Taryba praėjusiais metais dar kartą patvirtino Eritrėjai taikomą ginklų embargą, atsižvelgiant į nuolatinę paramą kitoms ginkluotoms regioninėms grupėms, įskaitant paramą naujai suformuotam vieningam Etiopijos ginkluotųjų opozicijos grupių frontui, Tigro liaudies demokratiniam judėjimui (angl. TPDM) ir kariuomenės vadui Ginbotui Sebatui;

R. kadangi Eritrėja užmezgė naujus strateginius ryšius su Saudo Arabija ir Jungtiniais Arabų Emyratais, leisdama arabų koalicijai naudotis Eritrėjos žeme, oro erdve ir teritoriniais vandenimis vykdant karinę kampaniją prieš „Houthi“ grupuotę Jemene; kadangi yra įtarimų, jog Eritrėja gavo kompensaciją iš dviejų šalių, įskaitant piniginę kompensaciją ir kuro atsargas, ir kadangi kiekviena kompensacija, kuria tiesiogiai arba netiesiogiai skatinama taikai ir saugumui regione grėsmę kelianti veikla arba remiama Eritrėjos kariuomenė, reikštų JT Saugumo Tarybos 1907 (2009) pažeidimą;

S. kadangi nuo 1998–2000 m. pasienio karo su Etiopija likę įtampos židiniai naudojami kaip pretekstas palaikyti policinę tvarką valstybėje;

T. kadangi 2016 m. sausio 28 d. Eritrėja ir ES pasirašė principinį susitarimą dėl būsimo vystomojo bendradarbiavimo, kuriuo skatinama atsinaujinančioji energija ir patikimas valdymas; kadangi ES pranešė apie Eritrėjos energetikos ir valdymo sektoriams skirtą 200 mln. EUR ilgalaikę paramą, kuri bus finansuojama 11-ojo Europos plėtros fondo (EPF) lėšomis; kadangi Eritrėja gali būti Afrikai skirto Skubiosios pagalbos patikos fondo ir kitų ES iniciatyvų, visų pirma Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės, naudos gavėja;

1. ragina ES ir jos valstybes nares kaskart bendraujant su Eritrėjos vyriausybe daugiausia dėmesio skirti visapusiškai pagarbai žmogaus teisėms, visų pirma tai pasakytina apie migracijos srautų valdymo klausimų sprendimą;

2. yra įsitikinęs, kad pagrindinės Eritrėjos pabėgėlių krizės priežastys yra susijusios su teisinės valstybės, demokratijos ir pagarbos žmogaus teisėms nebuvimu ir piliečių represijomis, ir kad nepašalinus šių pagrindinių priežasčių, pabėgėlių krizės nebus įmanoma išspręsti jokiomis kitomis priemonėmis; baiminasi, kad šiuo metu Eritrėjos vyriausybės negalima vertinti kaip patikimo ES partnerio;

3. atsižvelgdamas į prastą žmogaus teisių padėtį šioje šalyje, išreiškia savo susirūpinimą dėl sprendimo skirti 200 mln. EUR EPF lėšų energetikos ir valdymo projektams Eritrėjoje įgyvendinti; nerimauja, kad dėl visiško finansinio valdymo skaidrumo šalyje nebuvimo šias lėšas vyriausybė galėtų lengvai nukreipti ir panaudoti represijų stiprinimui;

4. ragina Komisiją ir valstybes nares susilaikyti nuo Afrikai skirto ES skubiosios pagalbos patikos fondo naudojimo bet kokiems tikslams, išskyrus žmogaus teisių padėties gerinimą ir paramą vystymuisi, ir pabrėžia, kad Patikos fondo lėšomis finansuojami

projektai turi derėti su pagarba ES pagrindinėms teisėms; pabrėžia, kad visa ES parama, kuria nesiekiama humanitarinių tikslų, turėtų būti teikiama griežtai atsižvelgiant į realią šalyje daromą pažangą; ragina Komisiją sustabdyti Eritrėjos vyriausybei skiriamą finansinę paramą ir nustatyti stebėsenos mechanizmus siekiant užtikrinti, kad Eritrėjos vyriausybė bet kokios šaliai skirtos pagalbos nenukreiptų ar nepanaudotų represijoms arba kuriai nors kitai su priverstiniu darbu susijusiai veiklai finansuoti;

5. ragina privačias bendroves ir kitus subjektus, kurie investuoja arba veikia Eritrėjoje, įsipareigoti deramai laikytis žmogaus teisių ir užtikrinti, kad bet kurioje jų veikloje nebūtų naudojamas priverstinis darbas ir kad jos neskirtų lėšų ar neteiktų paramos projektams, kuriuose naudojamas priverstinis darbas; ragina Eritrėjos valdžios institucijas ir užsienio bendroves padėti stiprinti valdymą gavybos pramonėje laikantis Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvos nuostatų;

6. ragina Eritrėjos prezidentą ir vyriausybę pradėti reformas, kurios padėtų Eritrėjai užtikrinti atitiktį tarptautiniams ir su žmogaus teisėmis susijusiems įsipareigojimams, visų pirma, įgyvendinti 1997 m. Konstituciją, suderinti nacionalinius įstatymus ir taisykles su tarptautiniais žmogaus teisių standartais, leisti laisvai veikti nepriklausomoms politinėms partijoms ir pilietinės visuomenės organizacijoms, sukurti nepriklausomus teismus ir surengti jau seniai turėjusius įvykti laisvus ir sąžiningus rinkimus;

7. atkreipia dėmesį į tai, kad organizacijos „Žurnalistai be sienų“ duomenimis, Eritrėja spaudos laisvės požiūriu užima paskutinę vietą pasaulyje ir yra vienintelė Užsacharo Afrikos valstybė, kurioje nėra nė vienos privačios žiniasklaidos priemonės; ragina imtis priemonių, kurios leistų veikti nepriklausomai ir laisvai žiniasklaidai ir padėtų apsaugoti žurnalistus nuo savavališko kišimosi;

8. ragina valdžios institucijas leisti naudotis judėjimo laisve šalyje ir palengvinti teisėtą asmenų judėjimą į šalį ir iš jos, ir šiuo atveju panaikinti reikalavimą gauti išvykimo vizą ir elgtis su grįžtančiais pabėgėliais pagal tarptautinius standartus;

9. primygtinai ragina Eritrėjos vyriausybę nutraukti neribojamą ėmimą į karo tarnybą, kuri dažnai prilygsta priverstiniam darbui ir yra laikoma tarptautinės teisės pažeidimu, ir, praėjus 18 mėnesių aktyvios tarnybos terminui, demobilizuoti visus šauktinius; ragina Eritrėjos vyriausybę užtikrinti, kad į karinius mokymus nebūtų įtrauktas nė vienas 18 metų nesulaukęs asmuo ir kad į karo tarnybą nebūtų imami vyresni nei įprasto šauktinių amžiaus gyventojai; taip pat ragina vyriausybę užtikrinti, kad visi šauktiniai būtų apgyvendinami, kad jiems būtų sudaromos tarptautinę žmogaus teisių teisę atitinkančios sąlygos ir kad jiems būtų mokamas orus atlyginimas;

10. ragina vyriausybę leisti atsisakyti karo tarnybos dėl vidinių įsitikinimų ir numatyti alternatyvias karo prievolės atlikimo priemones, kurios būtų civilinio, o ne baudžiamojo pobūdžio ir atitiktų karo tarnybos trukmę;

11. ragina valdžios institucijas nedelsiant nutraukti neteisėtą savavališko sulaikymo nepateikus kaltinimų arba be teismo praktiką, kalinimą vienutėje ir sulaikymą neoficialiuose sulaikymo centruose, nedelsiant suteikti sulaikytųjų šeimoms informaciją apie jų buvimo vietą ir sveikatos būklę, taip pat visapusiškai gerbti sulaikytųjų teises; taip pat ragina valdžios institucijas susilaikyti nuo dezertyrų sulaikymo arba baudimo,

jeigu yra praėjęs paskelbtame šaukime į karo tarnybą nurodytas 18 mėnesių privalomas terminas; ragina nedelsiant paleisti dėl šios priežasties sulaikytus asmenis;

12. ragina Eritrėjos valdžios institucijas užtikrinti, kad su visais sulaikytaisiais būtų elgiamasi žmoniškai ir laikantis tarptautinių žmogaus teisių standartų, įskaitant tinkamos pastogės, maisto ir vandens suteikimą, pasirūpinimą sanitarinėmis sąlygomis ir medicininės priežiūros teikimą, ir užtikrinti, kad nė vienas asmuo nebūtų kankinamas arba patirtų kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį; ragina valdžios institucijas užtikrinti, kad visi kaltinimai dėl kankinimų arba kitokio netinkamo elgesio būtų nedelsiant tiriami ir kad atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn; ragina valdžios institucijas leisti nepriklausomų stebėjimo institucijų atstovams atlikti patikrinimus kalėjimuose ir kitose sulaikymo vietose;

13. ragina nedelsiant be jokių išlygų paleisti į laisvę visus sąžinės kalinius ir ragina Eritrėją laikytis savo įsipareigojimų teikti ataskaitas įstaigoms, atsakingoms už tarptautinių žmogaus teisių sutarčių, kurių šalis yra Eritrėja, įgyvendinimo stebėseną; ragina vyriausybę įsileisti į šalį nepriklausomus JT ir Afrikos Sąjungos ekspertus, įskaitant JT specialiąją pranešėją, ir leisti Žmogaus teisių Eritrėjoje tyrimo komisijai visapusiškai įgyvendinti savo įgaliojimus, taip pat su ja bendradarbiauti, įskaitant bendradarbiavimą viešųjų finansų klausimais; ragina ES specialųjį įgaliotinį žmogaus teisių klausimais koordinuoti savo veiklą su kitomis tarptautinėmis stebėsenos institucijomis ir pateikti Europos Parlamentui padėties šalyje vertinimą;

14. ragina vyriausybę nedelsiant nutraukti priverstinio dingimo praktiką ir liautis vykdžius įvairių formų neteismines mirties bausmes, įskaitant, *inter alia*, šaudymo pasienyje politikos atsisakymą, taip pat sukurti veiksmingą mechanizmą, kuris būtų naudojamas dingusių asmenų buvimo vietai nustatyti;

15. ragina valstybes nares vertinant Eritrėjos piliečių prieglobsčio prašymus atsižvelgti į Eritrėjoje taikomą neriboto ėmimo į karo tarnybą praktiką, kuri laikoma žmogaus teisių pažeidimu, prilygstančiu priverstiniam darbui, kuris draudžiamas tarptautinėje teisėje, ir bendrą savavališko sulaikymo, kankinimo ir kito netinkamo elgesio riziką, su kuria susiduria į Eritrėją grįžtantis prieglobsčio prašytojas, taip pat ragina toliau teikti apsaugą visiems iš Eritrėjos pabėgusiems ir bėgantiems asmenims ir šiuo atžvilgiu laikytis negrąžinimo principo;

16. ragina Eritrėjos vyriausybę nedelsiant nutraukti paramą arba veiklą, pvz., paramą sukilėlių judėjimams kaimyninėse šalyse, kuri gali pakenkti stabilumui regione, ir sustabdyti Saudo Arabijai ir Jungtinių Arabų Emyratams, kaip pranešama, už finansinę kompensaciją teikiamą paramą, susijusią su šių valstybių Jemene vykdoma karine kampanija; ragina Eritrėjos valdžios institucijas ne tyliai pritarti, o sužlugdyti neteisėtą prekybą ginklais, kuria pažeidžiamas šaliai taikomas JT nustatytas ginklų embargas;

17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei bendrai užsienio ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, Panafrikos Parlamentui, AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams, Afrikos Sąjungai ir Eritrėjos prezidentui, parlamentui ir vyriausybei.